

VALMANIFEST.

Till Sverges arbetande folk: Till alla
frisinnade medborgare i stad och
på land!

Efter en period av uppsving har den kapitalistiska kretsgången nu på nytt fört vårt land in i en ekonomisk kris, med tryckta konjunkturer, förlamad produktion, växande arbetslöshet och ökning av de nödställdas skaror. Detta sakernas läge utnyttjas av de nya organisationerna på arbetsgivarsidan till att söka minska arbetarnas i hårda strider invunna medinflytande på arbetsvillkoren. Men ej nog härmed. Nu liksom valåret 1905 märker man en tydlig strävan att genom väldiga ekonomiska konflikter försvaga arbetarnas möjlighet även till politisk framryckning.

Den sociala kampen

mellan arbetarklassen å ena sidan, arbetsmedlens ägare å den andra, präglar alltså tydligare än någonsin hela vårt samhällsliv. Det är då självklart att samma skärpta motsättning även avspeglar sig i den politiska partibildningen och partiernas uppmarsch till den förestående valstriden. Den gamla svenska högern förskjutes alltmer, från att ha företrätt konservativa strömningar bland skilda samhällsgrupper till att bli ett enhetligt aggressivt klasskampsparti. Men högern kämpar icke som arbetarpartiet för att i hela nationens inträse och i djupaste samklang med tidens allmänna utveckling höja de hittills tillbakasatta, försummade och mer eller mindre rättslösa, massorna till ett människovärdigt liv, utan tvärtom för att i fosterlandets och den nationella samlingens missbrukade namn, till egen vinning befästa och utvidga det besittande fåtalets sociala och ekonomiska övermakt. Därför har numera fältropet: front mot socialismen: blivit högerns valparoll, avsedd att samla alla som med oro och kortsynt fruktan se en ny tids gryning i och med en ny samhällsklass' snabba och segrande framryckning.

När fåtalsväldet på sådant sätt utpekar arbetarklassen och dess parti som själva huvudfienden, bör däri ligga en den mäktiga maning till Sverges arbetare att markera den kommande valstridens djupa sociala innebörd genom att samlas kring

socialdemokratiska kandidaturer

i större utsträckning än hittills kunnat ske. På reaktionens utmaningar må arbetarklassen svara med att i främsta rummet välja sina egna män. En betydligt förstärkt socialdemokratisk riksdagsgrupp blir det starkaste svaret på högerns härskri mot arbetarrörelsen och är på samma gång den enda säkra borgen för att folkets rätt blir hävdad och dess inträssen tillvaratagna i den nya andra kammaren.

Men på samma gång framgår av hela den socialpolitiska situationen att det för Sverges arbetare är i detta ögonblick ur dess egna klassynpunkter ett påtagligt huvudinträse att förhindra den nya klasskampshögern att nå fram till majoritet i andra kammaren. Åkarpslagen 1899, försöket år 1905 till lag mot vissa arbetargrupperns sträjrätt, 1908 års försök med lex Hildebrand - detta och mycket mera visar med all tydlighet vilken

orättfärdig tvångs- och klasslagstiftning

högern för i skölden. Samma anda av ohöjd reaktion framträder i det rådande högerregementets kringskärningar av bestående tryckfrihet och demonstrationsrätt, samt ej minst i en rättskipning, som genom domar, vilka genljuda över hela landet, gång på gång vidgar klyftan mellan lagarnas handhavande och breda folklagers rättsmedvetande.

Mot hela denna klassegoistiska och ansvarslösa högerpolitik, som lättsinnigt sätter den lugna samhällsutvecklingen och vårt folks framtid på spel, är det uppenbart nödvändigt att i den nya andra kammaren skapas en bred front av pålitligt frisinne. De borgerliga elementer, vilka hålla fast vid demokratis grundsatser och därför ej låta sig av enfaldig socialistiskräck skrämmas in i högerns fällor, måste ju från sina egna utgångspunkter bestämt motsätta sig den partiska och orättfärdiga klasslagstiftning, som reaktionen planlägger mot arbetarna. Det är då naturligt och i arbetarrörelsens eget inträse nödvändigt att i de kretsar, där en socialdemokratisk kandidat uppenbart skulle spela segern över i fiendehand, våra

partivänner i stället med sina röster stödja en borgerlig vänsterman, som ger klart besked att han vill motsätta sig varje försök att med klasslagar kringskära arbetarnas rörelsefrihet.

Men även i en annan punkt,

mot militarismen,

måste vi för dylikt understöd kräva klart besked. Under kommande riksdagsperiod ämnar högern uppenbart icke blott försöka med klasslagar befästa sin ställning, den vill även pålägga landet ännu mera ökade militära bördor, oaktat militärutgifterna hos oss nått en svindlande höjd och vårt militärväsen är bland de i förhållande till landets folkmängd och tillgångar allra dyraste i världen. Arbetarklassen måste, både som bärare av fredens sak framför andra klasser och för att samhället må vara i stånd att fylla sina humanitärt-sociala och kulturella plikter, ej blott på det mäst energiska sätt bekämpa varje vidare utveckling av militarismen, utan även kräva en successiv avskrivning av militärbördorna. Arbetarklassens internationella politik går principiellt allt mera över på att söka garantin för varje lands oberoende mindre i militära anstalter än i utbyggnad av den mellanfolkliga rättsordningen och i arbetarnas internationella solidaritet. Och särskilt är det ägnat att väcka den djupaste harm och bitterhet att gång på gång finna armen och flottan som officiellt alltid angivas endast vara till för att värna vår nationella självständighet, sändas ut att tjänstgöra som kapitalistpolis vid arbetskonflikter.

Med hänsyn till dessa frågors avgörande vikt för hela vår kommande utveckling måste krävas även av en liberal kandidat, som vill påräkna socialdemokratiska röster, klart besked att han åtminstone icke går med på någon som helst uppskrivning av redan alldeles för tyngande militärbördor. Att avvärja hotande klasslagstiftning, att avvärja ökade militärbördor - detta blir efter sakernas läge huvuduppgifterna i årets valkamp.

Vårt folks gamla stora fråga

den allmänna rösträtten,

har ju genom 1907 års riksdagsbeslut förts till en provisorisk, ingalunda tillfredsställande lösning. Gent emot vad som då lirkades igenom i kompromissens och trötthetens tecken håller socialdemokratin fast vid sitt krav på en värklig demokratisk författningsrevision. Vi fordra slopandet av de många "streck", som alltjämt komma att göra rösträtten illusorisk för stora medborgargrupper - särskilt har man berövat ungdomen dess rätt som fullmyndiga medborgare och håller alltjämt halva nationen, kvinnorna, i fortsatt politisk omyndighet. Vidare fordra vi allmän och lika kommunal rösträtt samt brytande genom suspensivt veto av första kammarens så ofta och hänsynslöst missbrukade makt att förhindra reformer, vilka en allmän folkmening kräver. Socialdemokratin kan därför lika litet 1909 som 1907 ge sina röster för den Lindman-Tällbergsska rösträttskompromissen. Avvärjandet av hotande folkfaror och arbetet för en slutlig och fullständig rösträttsreform är förutsättningen för att arbetarepartiet skall kunna med nödig kraft föra fram den rad av viktiga

positiva reformkrav,

som på den punkt dit vårt land nu kommit i sin sociala utveckling bäras uppe av en allt klarare och bestämdare folkvilja och befallande kräva sin lösning. Vi erinra om

ålderdoms- och invaliditetsförsäkring i stället för den förnedrande och även av borgerliga grupper utdömda fattigvården; effektivare olycksfallsförsäkring; kraftigare stöd från staten till sjukkasseverksamheten samt hjälp åt barnaföderskor genom moderskapsförsäkring;

arbetarskyddslagstiftningens utveckling genom införande av lagstadgad normalarbetsdag, effektivare yrkesinspektion, inskränkning av nattarbetet och förbud mot barnarbete i industrin; avskaffande av tjänstehjonsstadgan; sjölagens reformering i human och för sjöfolket betryggande riktning;

skattelagstiftningens omläggning genom väsentlig höjning av de skattefria avdragen för små inkomster; samt den progressiva skatteprincipens vidgade tillämpning; extra skatt på oförtjänt fastighets- och tomtvärdestegring; de indirekta skatterna lättas, framför allt revideras tull-lagstiftningen med hänsyn till

den arbetande befolkningens befogade krav på billigare levnadskostnader; de hårdast tryckta kommunernas skattebördor utjämnas genom statens medvärkan;

för jordens brukare på landsbygden skydd mot bolagens övervälde; statsunderstöd åt Kooperationen bland småbrukarna; fideikommissena indragas till statens domäner, vilka med betryggande brukningsrätt och mot billig avgäld upplåtas åt småbruket; kraftiga åtgärder för vattenfalls, gruvors och skogars återförvärvande åt staten, utan oskäligt gynnande av nuvarande innehavare, och rationell brukning av statens produktiva egendom till hela landets bästa;

för städerna kraftiga åtgärder till de genom en förvänd kommunalpolitik omåttligt uppdrivna hyrornas nedbringande; tomträttsinstitutets utveckling;

reformerad och utvidgad expropriationslagstiftning;

den andliga odlingens höjande genom förbättrad folkundervisning, bekämpande av allt slags klerikalt inflytande över skolor av alla slag, kraftigt främjande av alla institutioner, som avse att bland folket sprida den förutsättningslösa fria forskningens resultat;

nykterhetsarbetets främjande särskilt genom införande av lokalt veto samt genom förberedelser för det allmännas frigörelse från beroendet av rusdrycksinkomsterna.

Medborgare, valmän:

Socialdemokratin går alltså till kamp

mot all slags orättfärdig klasslagstiftning,
mot den landet ruinerande militarismen,
mot fåtalsvälde i stat och kommun,
mot skattebördornas vräkande på de svagaste skulderna,
mot bolagsregemente och allt slags kapitalistiskt jobberi,
mot klerikalt mörkvälde och förmynderskap,

men

för frihet och rätt åt det arbetande folket,
för fred och folkförbrödring,
för allas fulla medborgarrätt,
för skydd och stöd åt de svaga i samhället,
för nationens rikedomar åt folket självt,
för folkupplysning och andlig frihet.
Läggen sålunda överallt, arbetare och frisinna medborgare, enigt edra röster för folkmakt mot herremakt,
för demokratisk utveckling mot politisk och social reaktion!
Leve det arbetande folkets eget parti, leve socialdemokratin!

Stockholm den 2 juli 1908.

För Sverges soc. dem. arbetarparti:
PARTISTYRELSEN.